

Nr 7

Juuli 2008

TÄHKE

WWW.LASTEKAS.EE

WWW.TAHEKE.DELFI.EE

Täna on tõeline rannailm! Isegi jõuluvana ja tema ustav abiline, põhjapõder Lembit on siirdunud väljateenitud suvepuhkusele. Nad on oma rannatoolid mere äärde lohistanud, karastavad joogid ligi võtnud ning oma kehad päikesele praadida andnud.

Ja päike kõrvetab tõesti nii mis jaksab. Pingutab! Kahjuks on jõuluvanal väga pikk habe, mis igale poole ette jääb, Lembit jälle on juba niigi pruun. Randagi sai pödrake kaasa võetud rohkem seltskonna pärast – et oleks keegi, kes anekdoote räägiks ja jõuluvana merest välja tooks, kui too peaks juhtumisi uppuma hakkama. Ehkki tegelikult oskab jõuluvana väga hästi ujuda. Parajasti ütleb põhjapõder jõuluvanale midagi.

Mida Lembit ütleb?

Saada oma vastus enne 15. augustit meiliaadressil taheke@taheke.ee või lahtisel postkaardil Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Vastusele lisa **kindlasti** oma nimi, vanus ja aadress!

Parimatele vastajatele on auhinnaks Kadri Hinrikuse „Miia ja Friida“ kirjastuselt Eesti Ekspress ja „Printsess Lillifee“ kirjastuselt Varrak.

Järgmine jutumull ilmub septembri Tähekeses!

Eelmine kord tahtsime teada, mida ütles hiir Miki, kes oli enast kass Arturi saba peale röömsalt sisse seadnud.

Võiduvastused:

Miki ütleb: „Arvasin, et tulin bussi peale, aga tundub, et sõidan hoopis sääreväristajaga.“

Johann Ortin Õun, 9 a, Tallinn

Miki ütleb: „Hea on sellise taksoga sõita. Mitte ühtegi kurvi pole ja väga pehme istumine on ka.“

Silja Simon, 9 a, Põltsamaa

Miki ütleb: „Ma loodan, et sa Munamäge pokuga segi ei aja!“

Krister Ulrich Nittim, 8 a, Tallinn

Silja saab auhinnaks Kate DiCamillo raamatu „Kõik Winn-Dixie pärast“, Johann Ortin saab Christine Schulz-Reissi raamatu „Mida maailm usub?“ ja Krister Ulrich „Minu suure piraadiraamatu“.

Lisaks Tähekesse sussikott.

Lee värvimisraamatu võitsid:

Heterle Tohv, Viljandimaa

Janika Lepik, Tallinn

Aveliis Veskimäe, Türi

Liis Leppnurm, Pärnu

Cerda Männiste, Võrumaa

Alice Hanni, Harjumaa

Palju õnne! Kõik auhinnad saab kätte posti teel.

Joonistanud Hillar Mets

SISUKORD

Preili NuuksuNunnu <i>Aino Pervik</i>	4
Nänne kassukas	6
Vanaema kasukas	7
Taevas ja tünnis <i>Jaani Rannap</i>	8
Fotovõistlus „Mida nägin metsas?“ <i>Wimberg</i> ..	10
Kuidas pildistada loodust? <i>Olev Merivee</i>	12
Post	14
Meisterdus	
Tuulelohe <i>Mari Viik</i>	16
Nali	18
Arva ära!	19
Koomiks <i>Elina Sildre</i>	20

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett Dan Mikkin

Tähekest saab tellida otsekorralduslepinguga
www.tellimine.ee
telefon 666 2535

Esikaane on joonistanud Kaie Kal.

TÄHEKEST TOETAB EESTI KULTUURKAPITAL

ELLEN NIIT 80

13. juulil tähistab oma 80. juubelit lastekirjanik, luuletaja ja tõlkija Ellen Niit.

Kindlasti on sul kodus mõni Ellen Niidu kirjutatud lasteraamat – näiteks „Pille-Riini lood“, „Onu Ööbiku ööpäev“, „Jutt jänesepojast, kes ei tahtnud magama jääda“, „Suur maalritöö“, „Triinu ja Taavi jutud“, „Veel ja veel Krölliga maal ja veel“, „Imeline autobuss“, „Oma olemine, turteltulemine“ või siis mõni muudest rohketest luuleraamatutest. Kindlasti tead sa selliseid Ellen Niidu sõnadele tehtud laule nagu „Rongisõit“ või „Kati karu“. Juba sinu vanemad on neid laule laulnud ja raamatuid lugenud. Need on olnud üks osa nende elust ja nüüd on juba natuke sinu elust ka.

Esimene Ellen Niidu kaastöö ilmus Tähekeses 1960. aasta augustis. Tähekeses soovib oma heale autorile palju õnne sünnipäevaks!

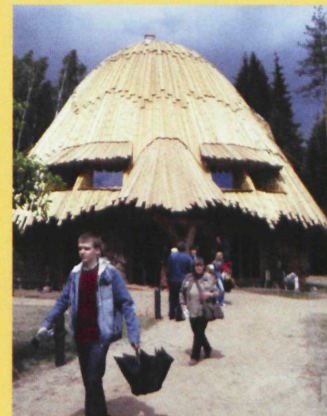
LASTEKIRJANIK, LUULETAJA JA TÕLKIJAJA ELLEN NIIT

POKUKODA OOTAB KÜLALISI!

12. juunil, Pokukalendri järgi punase maasika päeval, avati Võru- ja Põlvamaa piiril Pokukoda – Edgar Valteri kavandite järgi loodud Pokumaa külastus- ja teabekeskus.

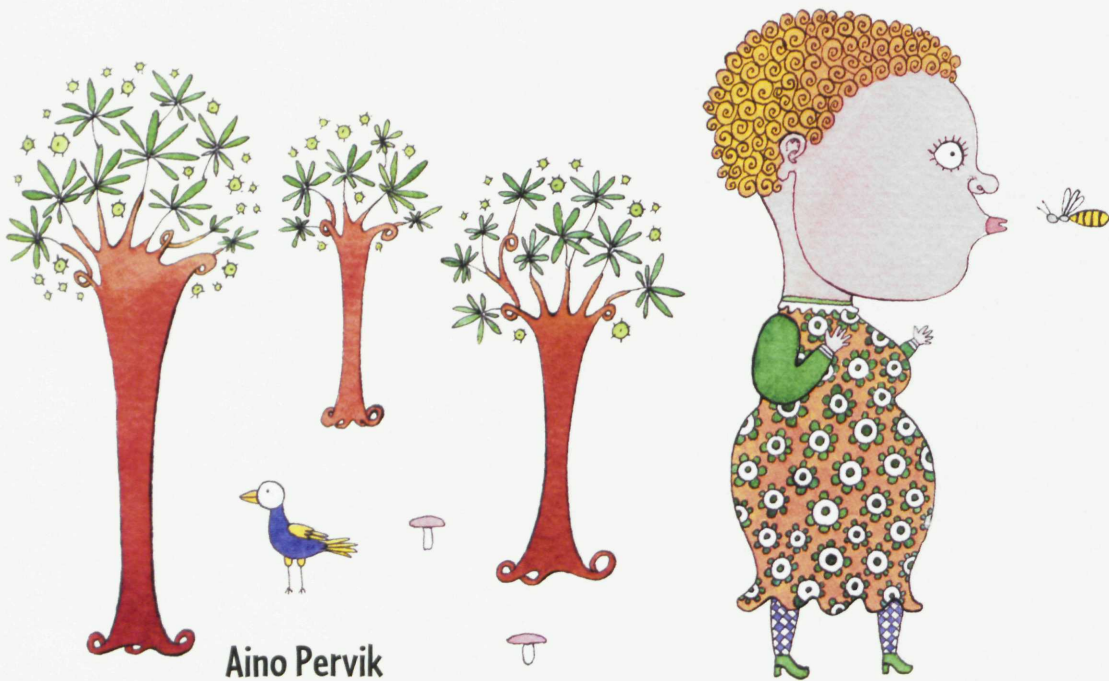
Pokukoda on omapärase katusega, kaksikpokut meenutav ruumikas palkmaja vahvalt kägiseva uksega. Maja sees on leidnud sobiva koha Edgar Valteri loomingu näitus. Saab näha ka Edgar Valteri autoriraamatute peategelasi ning fotosid Edgar Valterist ja pokudest eri aastaaegadel. Otse Pokukoja tagant algab mets ja ka seal tasub käia.

Pokukoda on külastajatele avatud kolmapäevast pühapäevani kell 11–18. Lähem info www.pokumaa.ee

EDGAR VALTERI KAVANDITE JÄRGI LOODUD POKUKODA

Fotod: Eesti lastekirjanduse keskus

Aino Pervik

PREILI NUUKSUNUNNU

Preili NuuksuNunnu oli äärmiselt armas preili. Ta oli kõigiga väga hea. Kõik armastasid teda. Preili NuuksuNunnu ise armastas kõiki sõpru. Ta armastas kõiki loomi, kõiki lilli, kõiki puid ja põõsaid ja üldse kõiki olendeid ja kõiki ilusaid ja armsaid asju. Kui kellelgi tema meelest pahasti oli, hakkasid ta silmad kohe vett jooksuma. Kaas-tunne pani ta nutma ja nuuksuma.

Kuid preili NuuksuNunnu ei piirdunud üks-nes kaastundliku nutuga. Ta püüdis alati hädalisi ka aidata nii hästi kui oskas.

Ühel jahedal kevadhommikul nägi prei-li NuuksuNunnu üht õnnetut konna märja rohu sees ukerdamas.

„Vaene pisike, sul on ju külm!” hüüatas preili NuuksuNunnu. Ta hääl hakkas kaastundest väri-sema ja pisarad tikkusid silmi.

Preili NuuksuNunnu võttis konna õrnalt pih-ku ja viis tuppa. Ta pani konna suurde laia klaas-vaasi. Vaasi põhja pani ta oma ilusa pitsilise tas-kurätiku, et konnake ei peaks kõva klaasi peal kükitama.

„Sa väike armas konnake!” ütles preili Nuuk-suNunnu murelikult. „Kui hea, et ma su ära pääst-sin!”

Preili NuuksuNunnu otsis oma lõngakorvist kera pehmet karvast roosat lõnga. Kiiresti hee-geldas preili NuuksuNunnu konnale ilusa jakike-se. Preili NuuksuNunnu oli väga osav heegeldaja.

Preili NuuksuNunnu pani konnale jaki sel-ga. Konn puikles küll kangesti vastu, kuid prei-li NuuksuNunnu hellad käed said puiklemisest jagu.

„Rumaluke, sa pead ju saama sooja pärast seal märja rohu sees külmetamist,” rääkis ta kon-nale. „Muidu saad sa nohu ja köha! Sa võid jääda hullusti haigeks!”

Preili NuuksuNunnu sidus jakikese ilusa he-lerohelise sametpaelaga kinni, et konn end sel-lest välja ei rabeleks.

„Kindlasti on su kõhuke tühi,” rääkis preili NuuksuNunnu armsalt. „Ma toon sulle lillkap-sast! Lillkapsas on väga tervislik.”

Preili NuuksuNunnu tõi konnale keedetud lillkapsast ja šokolaadi. Šokolaad oli magussöö-giks.

„Söö, pisike!” ütles ta.

Aga konn ei tahtnud lillkapsast ega šokolaadi. Preili NuuksuNunnu sai aru, et konn oli ikkagi märjas rohus külma saanud. Soojast jakist polnud abi. Konn oligi jäänud haigeks.

Järgmisel hommikul kössitas konn oma ilusa sooja jaki sees jõuetult suure klaasist vaasi põhjas. Lillkapsast ega šokolaadi ei olnud ta puudutanudki.

Kindlasti oli konnal kõrge palavik. Tal võis isegi kopsupõletik olla. Preili NuuksuNunnu püüdis konna kraadida. Aga kraadimisest ei tulnud midagi välja. Kraad lihtsalt ei näidanud midagi.

Preili NuuksuNunnu oli konna pärast väga mures. Mure ajas talle jälle nutu peale ja ta nuttis natuke. Siis aga pühkis ta silmad otsustavalt kuivaks, nuuskas nina ja läks kööki.

Preili NuuksuNunnu tegi konnale kuuma piima meega. Kuid konn ei võtnud kuuma piima suusissegi. Preili NuuksuNunnu oli väga õnnetu. Pisaratega võideldes püüdis ta konnale head kuuma piima suhu kallata. Konn polnud nõus suudki lahti tegema ning kuum piim volas talle lihtsalt kaela.

„Joo siis ometi, rumaluke!” nuuksus preili NuuksuNunnu. „See teeb sind terveks!”

Preili NuuksuNunnu ravis konna nii hästi kui vähegi oskas. Kui ta konnale viinasokid tegi, heitis konn preili NuuksuNunnu hellade käte vahel hinge.

Preili NuuksuNunnu oli kohutavalt kurb, et tal ei õnnestunud konnakest päästa. Ta nuttis mitu päeva nii ohjeldamatult, et ta sõbrad hakkasid tema pärast muretsema.

Sõbrad katsusid teda igat viisi lohutada. Nad ostsid talle mitu konna pildiga pulgakommi ja viisid ta autoga mere äärde kaunist päikeseloojangut vaatama. Seal aga hakkas preili NuuksuNunnu veel haledamini nutma. Preili NuuksuNunnu oli kohutavalt kahju päikesest, kes pidi ihuüksipugema pimedasse koledasse külma merre. Ja keegi ei läinud talle appi. Keegi ei teinud talle kuuma piima meega. Keegi ei heegeldanud külmetavale päikesele sooja jakikest.

Preili NuuksuNunnu ise oli kurbusest liiga kurnatud, et üldse veel kellegi heaks midagi teha.

NÄNNE KASSUKAS

MOOL PAERGUSTKID VIEL VAHEST TULEB MIELE
SUIOMINGUNE RÕEMUS KÜLASKÄIK,
KUT KODULÄVELT ASUSI MA TIELE,
SELGAS AENULT LIEKIN KULUN LEIT.

LOSSID, MIS SIIS VARJASID MO VARBUD
KASTES KÖIES ÜHNA LIKEKS SAID.
RUGIS REAKIS MOOLE SALAJUTTU –
KÕRSI KÕEGUTAS MO KOHJAS TUUL.

VIEL TUNNE JALGUS SEDA JUOSURUTTU,
KUT SELLEL KENAL SUISEL OMINGUL.
AH, ET KUS MA SIIS JUOSI NÕNNA VARA,
ET ÜLES TÕUSI JUBA KOEDU AAL?

MA JUOSI NÄNNE KAMBRI, KAISSE MAGAMA!
NÄNN OLLI OMA OETEL, KASSUKAS TAAL PIAL.
TA VÕTTIS MO SIAL ÕLMA KUT LINNUPOJUKSE.

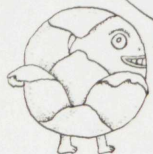
SIE KASSUKASOE OO MOOL MIELES.
JA NÄNNE KARMED KÄÄD.
NIE LAMBAVILLAD KIBIMAS
MO KASTEMÄRGI SEARI,
SIE ELUSKID EP LÄHE MIELEST ÄÄ.

PARAMAD SUOJA PÕLE MA TUNNUD IAL,
KUT NÄNNE KASSUKA ÕLMAS, UINUDES SIAL.

NÜID JÄEB VIEL SUOVIDA MOOL,
ET KÕIKIDEL LASTEL ILMAS OLEKS OMA NÄNN
JA NÄNNEL KASSUKAS.

MINU
VANAEMA ELAB
MULGIMAAL. TA
ON MULGI-
KAPSAS!

VANAEMA KASUKAS

MUL PRAEGUGI VEEL VAHEL TULEB MEELDE
SUEHOMMIKUNE RÕÖMUS KÜLASKÄIK,
KUI KODULÄVELT ASUSIN MA TEELE,
SELJAS AINULT PLEEKINUD KULUNUD KLEIT.

KALOSSID, MIS SIIS VARJASID MU VARBAID
KASTES KÄIES TÄITSA MÄRJAKS SAID.
RUKIS RÄAKIS MULLE SALAJUTTU –
KÕRSI KÕIGUTAS MU KOHAL TUUL.

VEEL TUNNEN JALGADES SAMA JOOKSURUTTU,
NAGU SELLEL ILUSAL HOMMIKUL.
AH ET KUHU MA SIIS JOOKSIN NII VARA,
ET ÜLES TÕUSIN JUBA KOIDU AJAL?

MA JOOKSIN VANAEMA TUPPA, KAISSU MAGAMA!
VANAEMA OLI OMA VOODIS, KASUKAS TAL PEAL.
TA VÕTTIS MU SEAL OMA HÖLMA ALLA NAGU LINNUPOJU.

SEE KASUKA SOOJUS ON MUL MEELES.
JA VANAEMA KAREDA KÄED.
SEE LAMBAVILL, MIS KÕDISTAS
MU KASTEST MÄRGI SÄÄRI,
SEE ELUSKI EI LÄHE MEELEST ÄRA.

MÕNUSAMAT SOOJUST EI OLE MA TUNDNUD IIALGI
KUI VANAEMA KASUKA HÖLMAS, UINUDES SEAL.

NÜÜD JÄÄB VEEL SOOVIDA MUL,
ET KÕIGIL LASTEL MAAILMAS OLEKS OMA VANAEMA
JA VANAEMAL KASUKAS.

Vasakpoolne luuletus on kirjutatud Muhu murdes. Muhu on väike Eestimaa saar.

Vanasti oli Muhus kombeks, et noored tüdrukud ja vanad naised magasid kasuka, mitte teki all. Muhu naised kasukad tehti lambanahast, mis väljastpoolt puhastati helevalegeks. Villaga pool pöörati sissepoole – nii oli soojem. Kasuka ülemine osa õmmeldi nii, et see jäi hästi tihedalt keha ligi. Krae ja rinnaesine kaunistati mustade nahast kantide ja punaste paeltega. Luuletuse on kirjutanud Meeli Kokk, kes ise lapsena vanaema kasuka all magas käis. Praegu töötab ta Muhu hooldekodus. Kui mandril nimetatakse inimesi enamasti ees- ja perekonnanime järgi, siis Muhus tuntakse neid selle järgi, kust külast ja kust perest (talust) keegi pärit on.

Näiteks nii:

*Luuletuse on kirjutanud Hellamaa Uustalu Meeli,
jutu Kõguva Laasu Kadri,
pildid on joonistanud Tamse Sarapuu Riise.*

Jaan Rannap

TAEVAS JA TUNNIS

„Uh kui igav!” ohkas UUDU ja väristas antenne. UUDU oli hõbedane kera. Tegelikult oli ta nimi hoopis pikem, koosnes neljast väga tähendusrikkast sõnast, aga seda oli kõigil tülikas kasutada. Seetõttu oli teda hakatud kutsuma nende sõnade esitähedest saadud nimega.

Väike hõbedane kera UUDU oli kosmosesse saadetud satelliit. Suures satelliitide peres, kes kosmoseavarusest mõõtsid ja pildistasid ja kuulasid, mis maa peal toimub, oli UUDU eriline. Kui teised satelliidid kihutasid ühe riigi kohalt teise kohale, ületasid ookeane ja meresid, püsis UUDU ühe kindla paiga kohal. Tema kosmosesse saatjad olid asja niimoodi seadnud.

„Ohoi!” möödus iga seitsme päeva järel UUDUST satelliit SEBS. (Nagu Sa võid arvata, on ka tema nimi kokku pandud pika nime esitähedest.) „Mida ma just nägin! Mehhikos hakkas tulemägi purskama! Indias tungisid elevantid linna!”

Iga seitsmeteistkümne päeva järel kihutas UUDUST mööda satelliit VEBS ja temalgi oli uudiseid lähedalt ja kaugelt. UUDULE tekitasid need alati tusatuju. Tema jaoks oli ainult üks vaateväli, üks mõotmisala.

„Ii-igav!” ohkas UUDU elevantidele ja tulemägedele mõeldes.

Sellest hoolimata ei jäänud tal midagi märkamata, mis all sügaval toimus.

Väikese punase maja õuel oleval kummuli kärul istus kass ja silus vuntse. Tema juurde tatas traksidega poiss.

„Miku, ära kaugele mine!” püüdis UUDU kinni lahtisest uksest kostnud hääle.

Poiss oli juba kassi juures.

„Kuule, Mirr! Mängime peitust. Pane silmad kinni, ma peidan end ära.”

Kass Mirr kallutas käpa lakkumiseks pead. Poiss võttis seda kui nõusolekut. Ta sibas räästaluse veevaadi juurde ja kükitas selle taha.

„Võid otsima hakata!”

Kass silis nüüd rinnaesist.

„Miks sa ei otsi?” nõudis poiss. „Kas sa ei taha minuga mängida?”

Kass Mirr ringutas ja haigutas. Tema tahtis uinakut teha.

„Aga kes siis minuga peitust mängib, kui sina magad ja magad?” oli poiss pettunud. „Kes mind üles otsib?”

Vastus tuli pea kohalt.

„Mina mängin. Sina peidad, mina otsin.”

Poiss vaatas üllatunult taevasse.

„Kes sa oled? Kus sa oled?”

„UUDU olen. Sinu kohal olen.”

„Kas sa näed sealt mind?”

„Muidugi. Sa seisad käru kõrval.”

„Pane siis silmad kinni, kuni ma peitu poen.”

Poiss naeris heameelest. „Ma hüüan, kui võid otsima hakata. Ja otsi hoolega. Ma peidan end oma kõige paremasse peidukohta.”

Naerust pupsudes lippas poiss üle õue tuulduma toodud kapsatünni juurde. Ta oli külili puutünni ennegi pugenud. Isa oli teda sealt otsima pidanud. Ema samuti. Kas ka UUDU oskab teda üles leida?

„Võib!” hüüdis poiss, kui oli end peidupaika taritud vaibatükile kerra tõmmanud. „Hakka otsima!”

UUDU oli kokkuleppes kinni pidanud. Ta oli natuke aega olnud kurt ja pime. Nüüd lülitas ta end jälle vaatama ja kuulama.

Õuel oli kõik vaikne. Tavaline ülalt vaatav silm poleks poissi avastanud, kuid UUDUL oli ka

niisugune silm, mis nägi läbi puu ja pleki, kogu ni läbi kivikatuse. Hõbedase kera sisemuses olevale ekraanile ilmus väike kõverasse tõmbunud kogu.

„Seal sa siis oled,” ütles UUDU endale. „Aga mis mäng see on, kui peitu läinu kohe üles leitakse.”

„Oi,oi!” piiksus UUDU Maa poole. „Õu tühi mis tühi. No kuhu see Miku-poiss võis kaduda? Kas läks nurga taha? Ei ole nurga taga. Kas puged marjapõõsasse? Ei ole marjapõõsas. Ega ta end ometi puuriitade vahele ei peitnud? Ei ole ka puuriitade vahel. Oi,oi, ai ai! Mis kaval koht see on, kus meie Mikuke end peidab?”

Edutut otsijat mängides oli UUDU püüdnud algul kinni vaikset itsitamist. Siis olid turtsatused jäänud harvemaks kuni lakkasid sootuks.

Aeg oli otsimine lõpetada.

„Miku, tule välja! Sa oled üles leitud! Sa oled kapsatünnis!”

Poiss jäi endiselt kägarasse.

„Tohoh!” ütles UUDU ja saatis välja kiire, mis mõõtis väikese keha temperatuuri. See oli normis.

„Ets kae!” ütles UUDU ja kuulatas südame lööke. Magama jäänud, mõistis ta.

„Piip, piip, piip,” läkitasid antennid Maal UUDULE signaali. „Mis juhtus?” küsis keskus. „Registreerisime programmi katkestuse. Kas kõik on normis?”

„Normis, normis,” piiksatas UUDU vastu ja jätkas oma igapäevast mõõtmist, vaatamist ja kuulamist. Seda, mida ta oli saadetud tege

Wimberg

FOTOVÕISTLUS „MIDA NÄGIN METSAS?”

Elas kord mees, kes armastas väga pildistada. Ta üldse muud ei teinudki, kui kõndis ringi ja tegi pilte. Vahepeal ta muidugi sõi ja magas ka, sest muidu ta poleks jaksanud ringi kõndida.

Tema fotoaparaat aga oli väga vilets. Vanaaegne, selline, mida kutsuti seebikarbiks. See tegi väga kehva kvaliteediga pilte. Ja neid ei saanud otse aparaadist arvutisse tõmmata, nagu tänapäeval digikaamerateist, vaid aparaadi sees oli filmilint, mis tuli pärast viia töökotta, kus sellest tehti paberi peale pildid.

Muidugi oleks mees tahtnud endale korralikku fotoaparaati, kuid tal polnud raha, et seda osta. Kogu tema raha läks söögi, üüri ja töökojas fotode tegemise peale. Nii ta siis käis ringi ja tegi fotosid oma seebikarbiga, sest fotode tegemist armastas mees üle kõige maailmas. Tal oli kodus tuhandeid fotosid. Neid oli absoluutselt kõigest: puudest, majadest, inimestest, loomadest, mänguväljakutest.

Ühel päeval kuulis mees, et on korraldatud fotovõistlus teemal „Mida nägin metsas?”. Võistluse auhinnaks oli välja pandud hästi palju raha, ja mis kõige tähtsam – uhiuus moodne fotoaparaat, täpselt selline, mis on iga fotosõbra unistus.

Mees otsustas sellest võistlusest osa võtta. Kuna võistluse teema oli „Mida nägin metsas?“, siis võttis mees oma seebika ja siirdus metsa. Seal ta kõndis ja kõndis, mõtles – millest teha pilti? Sellist pilti, millega saaks võistluse ära võita?

Sel hetkel nägi ta jänest jooksmas. Aga mehe seebikas oli väga aeglane, see vajab natuke ülessoojenemist, et pilti teha. „Oota, jänes!” hüüdis mees. „Ära kihuta niimoodi! Ma tahan sinust pilti teha. Tahan võita fotovõistlust „Mida nägin metsas?“, mille võitja saab uhiuue moodsa fotoaparaadi, täpselt sellise, mis on iga fotosõbra unistus!”

Kuid jänes vastas peatumata: „Kiire, kiire, kiire! Pean selle porgandi kohe pessa poegadele viima!” Ja võssa kadunud oligi. Mees ohkas ja kõndis edasi.

Siis nägi ta karu eemal tõttamas. „Oota, karu!” hüüdis mees. „Ära kihuta niimoodi! Ma tahan sinust pilti teha. Tahan võita fotovõistlust „Mida nägin metsas?“, mille võitja saab uhiuue moodsa fotoaparaadi, täpselt sellise, mis on iga fotosõbra unistus!”

Kuid karu vastas peatumata: „Kiire, kiire, kiire! Pean selle meepurgi kohe pessa tütardele viima!” Ja samas kadunud oligi. Mees ohkas jälle ja kõndis edasi.

Siis nägi ta järsku – kahte marslast. Mõlemal oli sinine skafander seljas ja nad liikusid kiirel sammul otse edasi. „Oodake, marslased!” hüüdis mees. „Ärge kihutage niimoodi! Matahan teist pilti teha. Tahan võita fotovõistlust „Mida nägin metsas?“, mille võitja saab uhiuue moodsa fotoaparaadi, täpselt sellise, mis on iga fotosõbra unistus!”

Marslased peatusid ja vaatasid meest. „Hea meelega,” ütles siis üks neist, kelle nimi oli Meo. Nad nõjatusid mahalangenud kuusetüvele, tegid pähe naerunäo ja ootasid kannatlikult, kuni mehe seebikarp üles soojenes ja neist pildi tegi. Igaks juhuks tegi mees veel kaks pilti, et kui esimene välja ei tule. „Aitäh!” ütles ta siis. „Võta heaks!” ütles teine marslane, kelle nimi oli Kung-Lung. „Aga kas sa palun annaksid meile oma mütsi? Me osaleme oma koduplaneedi Marsi asjadekogumise võistlusel, mille teema on „Kosmose naljakaim ese”. See sinu müts on väga naljakas.”

„Jaa, loomulikult!” ütles mees, võttis peast mütsi ja ulatas marslastele. Marslased võtsid selle ja jätsid mehega head aega. Mees tõttas kohe filmi ilmutama. Kõik kolm fotot olid välja tulnud ja mees võitiski nendega fotovõistluse „Mida nägin metsas?“, mille auhinnaks oli hästi palju raha, ja mis kõige tähtsam – uhiuus moodne fotoaparaat, täpselt selline, mis on iga fotosõbra unistus. Ja pealekauba anti võitjale ka kaunis vimpel.

Joonistanud Hillar Mets

Olev Merivee

KUIDAS PILDISTADA LOODUST?

Seda lugu ajendas kirjutama loodusfotokonkursi „Looduse aasta foto 2008“ piltide vaatamine internetist. Ma mõtlen siinkohal neid pilte, mille autoriteks lapsed.

APPI!

Paljud fotokonkursile saadetud tööd olid üllatavalt ülepeakaela plöksitud ... Miks siis niimoodi? Pildi tegemine on ju üks väga tõsine ettevõtmine. Üritan selle pisikese looga anda Tähekeselugejaile mõne asjaliku nõuande. Valisin kiirkursuseks niinimetatud seebikaga tehtud viis pilti, sest vaevalt, et lastel eriti paremat tehnikat näppu satub.

Pildistaja

Mis siin head, mis paha? Ilusad on päikese peegeldused objektivis ja taevas. Muu on veidi kehv. Täispäikeses ei ole hea digikaga pildistada. Tekivad mustad inetud varjualad. Ka heledatel aladel on oht muutuda päikeses liigvalgeiks. Liigmusti ja liigvalgeid alasid ei tohi pildil olla. See on siis praakpilt!

Paraku asub pildi tähtsaim koht, objektivi, pildi keskel. See on väga igav! Võiks olla veidi all paremal, et objektivi ette jääks vaba ruumi. Pilt muutuks mõnusamaks, elavamaks. Selle pildi valisin ma siia veel seetõttu, et väga oluline on, et maastiku silmapiir oleks pildil alati õigesti!!!

Liblikas

Selle pildi teeb huvitavaks võttenurk. Alt üles, veidi ootamatu ja just seetõttu põnev! Hea võttenurga otsimine on alati fotograafi peamine vaev ja mure. See pole sugugi nii lihtne, kui esialgu tundub. Seda enam, et pildistaja liigne sahmerdamine peletab sageli objekti. Veidi häirib leht, millel liblikas on. Seal on liigtume ala – jällegi päikese tõttu.

Kuldkingad

Väga kenad looduskaitsealused orhideed Eestimaalt. Ent jälle-
gi seesama ereda päikese probleem. Õie kollasel osal on vastu
päikest liigvalge laik. Parem, kui päikese ees olnuks pisike pil-
veke, ja veel parem, kui pilvekesest sadanuks tiba vihma. Vaat
siis see pilt säranuks nagu ime!

Kändelukas

Pilditanud Olev Merivee

Metsas on loodust väga raske pildistada. Valguse ja varju
vahekord, musta ja valge konflikt on seal päris hull. Tihedas
metsas on ju keskpäevalgi suitsa hämar, aga puude vahelt silmi
särav päike on nagu päike ikka. Enamik metsaplõkse lähevadki
aia taha.

Kuid varjulisema ilmaga saab metsapiltidest kenasti asja.
Metsas on kasulik pildistamise ajal aparaat puule või mõnele
kännule toetada. Muidu ei pruugi metsapilt tulla terav. See
nöuanne on oluline!

Tupp-villpead

See pilt on täitsa hea. Nii tuleb paika panna iga kaader.

Soovitused looduses pildistamiseks:

1. Parema pildi saab, kui päikese ees on ker-
ged pilved.
2. Silmapiir peab pildil olema õigesti seatud.
3. Pildi peamine tegelane peaks asuma lähed-
dal, kuid mitte pildi keskel.
4. Looma, linnu, putuka jms vaatamise või
liikumise suunda peab jääma vaba maad. Pilt
muutub sellest elavamaks.

5. Pildi servadesse ei tohi jääda juhuslikku
rämpsu.
6. Pilt peab olema terav!
7. Huvitavas olukorrast võiks teha objektist
seeria pilte, et oleks pärast võimalus valida
see kõige parem.
8. Otsi internetist maailmakuulsate loodusfo-
tograafide kodulehekülgi ja vaata nende pil-
te. Mõttele nähtu üle! Alustuseks üks aadress:
<http://www.birdsbykim.com/gallery.htm>

Jon Silver Eerma, 6 a, Tallinn

Isabel Silla, 8 a, Tallinn

PAHUR PÕDER

Elas kord pahur põder. Ta ei hoolinud kellestki, vaid ainult iseendast. Ühel päeval, kui põder toitu hankima läks, nägi ta, et kitsed olid kõik puuksad ära söönud. „Käige minema siit!” ütles põder vihaseks. Nüüd läks põder heinakuhja juurde. Seal ta nägi jälle, et lambad sõid isuga heina. Nüüd katkes põdral kannatus. Põder ajas vihaga lambad minema. „No on ikka mets! Keegi ei taha väarikale põdrale toitu jätta!” lausus põder.

Metsaelanikud tulid õhtul puu juurde arutama, kuidas põtra karistada. Sel ööl, kui loomad lõksu kaevasid, tahtis põder ära kolida. Aga siis said teised loomad lõksu valmis. Põder kõndis mööda pimedat metsarada ja märkas toitu. „Toit! Toit!” hüüdis põder rõõmsalt. Põder sõi kõhu täis. Õnnetuseks kukkus põder seejärel auku. Teised loomad läksid augu juurde. Öökull ütles: „Kui tahad august välja pääseda, pead lubama, et oled teiste loomade vastu kena.” Põder lubas heaks hakata. Nüüd sai pahurast põdrast hea põder, kes hoolis ka teistest metsaelanikest.

Annabel Raudsepp, 2. kl, Tartu
Descartes'i lütseum

Joonistanud Liset Paulus, 7 a, Pärnu

MEIE PERE REBANE

Kui ma veel väike tüdruk olin, käis mul tihti külas rebane. Meile meeldis koos mängida ja trallitada. Ükskord me mängisime juuksurit, rebane proovis mulle tukka lõigata. Veel meeldis meile väga süüa teha ja rebane tõi alati palju vett laste tuppa, mis ka kokkamise käigus maha läks. Kunstianne oli meil ka, sest joonistada meeldis meile väga, no rebane proovis aegajalt ka seinale maalida.

Nüüd rebane mul enam ei käi, sest olen suureks kasvanud ja mul ei ole palju aega mängida. Aga suureks rõõmuks avastasin, et ühel päeval käis rebane külas minu väiksel õel. Nimelt oli ta vaiba peale pissinud. Ema uuris asja, kes on selle autor, mis vaiba peal on. Õega vastasime, et REBANE on tagasi.

Kärolin Rentel, 2. kl, Tartu
Descartes'i lütseum

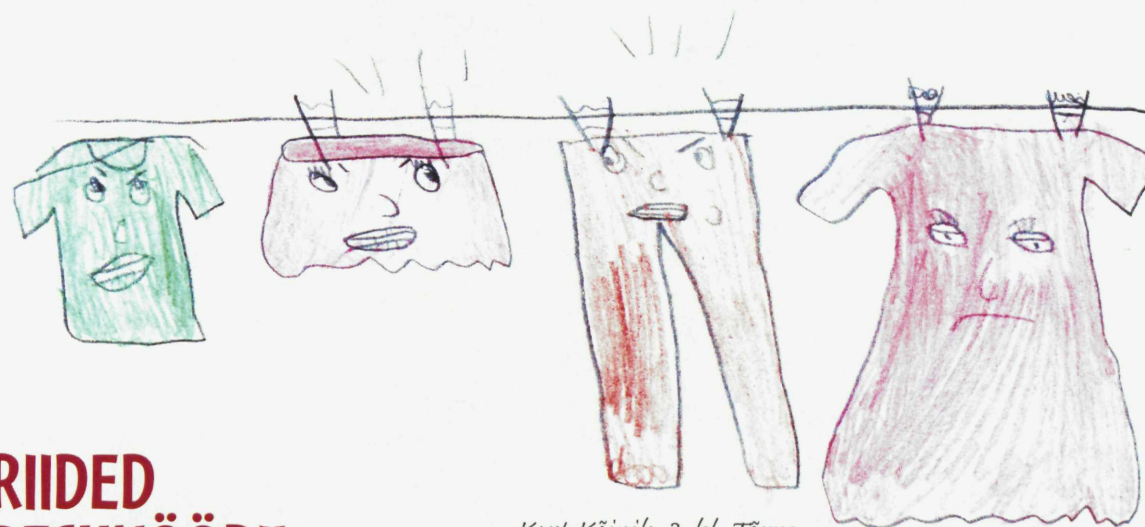
Egle Suislepp, 8 a, Tallinn

MEIE KELLAD

Meie kell käib tikk ja takk.
Vana kell käib pimm ja pomm.
Aga mis teeb väike kell?
Eks ta ole väike sell.

Mängib väike kell väikeses toas.
Aga mis teeb vana kell?
Äkki seinal seisab ta,
pimm ja pomm, siis töötab ta.

Johann Randmann, 9 a, Tallinn

Kert Kõivik, 3. kl, Tõrva

RIIDED PESUNÖÖRIL

Ühel päeval riputas ema riided pesunöörile. Seal olid ema öösärk, isa püksid, Liisa seelik ja Mardi särk.

Ema oli köögis ja tegi süüa. Isa oli tööl. Liisa oli oma toas ja Mart koolis. Riided vaidlesid, kes neist ilusam on.

„Mina olen kõige ilusam!“ ütles Liisa seelik.

„Ei, mina!“ vastas Mardi särk.

„Ei, hoopis meie oleme!“ hüüdsid isa püksid.

Ainult ema öösärk oli tasa ja vaatas pealt. Lõpuks ütles ta:

„Mida te ometi vaidlete! Kuna pesumasin meid kõiki ilusasti puhtaks pesi, siis oleme kõik ilusad!“

Teised olid nõus ega vaielnudki enam, sest kogu aeg ei maksa ilu pärast tülitseada.

Kert Kõivik, 3. kl,
Tõrva gümnaasium

MUDANE MADU

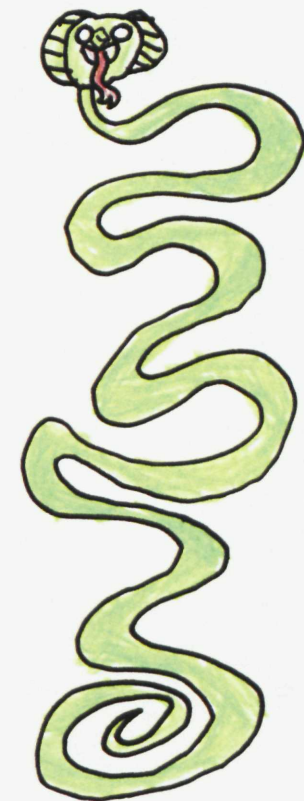
Mudane madu mattunud mutta.
Munad mudased, maopojad mudased.
Mina matsutan, maitsen mustikat.
Madu meelalt mekib mudakonni.

Eero Sild, 9 a, Tallinn

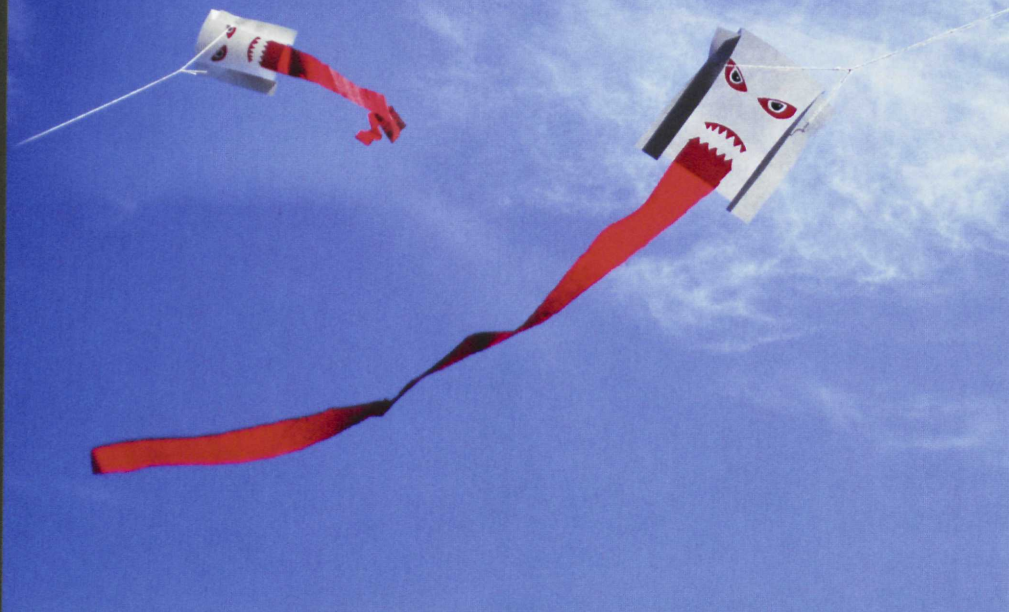
AEG

Aeg on kullatükike.
Aeg aitab ärgata,
õppida ja kõmpida.
Ajale on väga pikad saapad,
kuna aeg on ise pikk.
Aeg teeb tiire kogu aeg,
ta ei ole lõplik.

Anette Lille Põlluste, 2. kl, Pärnu
Koidula gümnaasium

Kaur Laasi,
Tallinn

PABERIST TUULELOHE

Tuulelohe valmistamiseks on sul vaja paberit suuruses A4, vana ajalehte, teipi, nõela ja nõöri.

Töö käik:

Voldi joonise 1–4 järgi paberist lihtne tuulelohe.

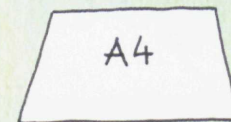
Tee tuulelohele ka saba, sest ilma piisavalt pika sabata tuulelohe ei lenda. Vaata selleks joonist 5! Saba valmistamiseks sobivad hästi ajaleheribad.

Et tuulelohet saaks lennutada, kinnita nõörist aas lohe külgedele (joonis 6–7). Kinnita nõör läbi aukude ettevaatlikult, et paber katki ei läheks. Siis leia aasal keskkohk ja tee sinna sõlm.

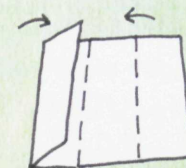
Kinnita lennutamisnõör (joonis 8).

Tuulelohet lennuta kerge tuulega vastu tuult või ilma tuuleta joostes.

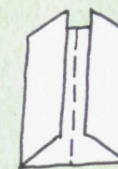
Lõpuks võid ka tuulelohe ära kaunistada, nii nagu endale meeldib!

1

2

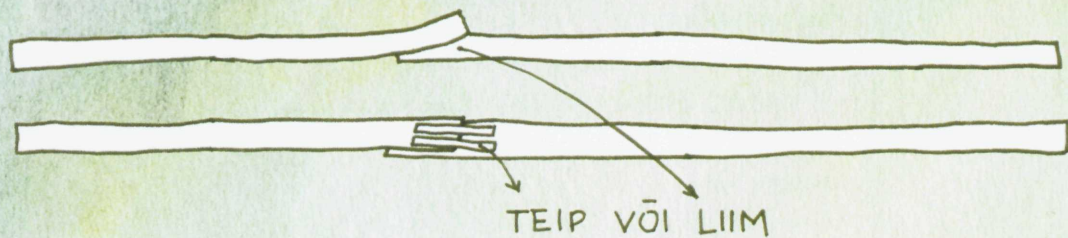
3

4

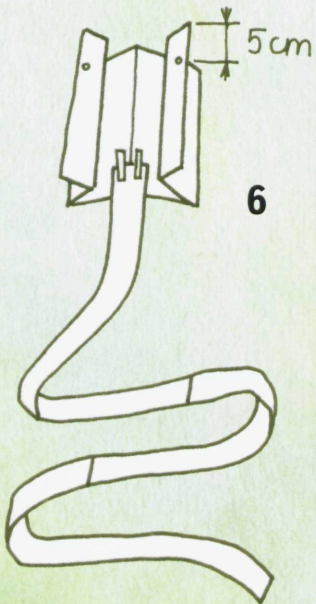
AJALEHERIBADE ÜHENDAMINE SABA JAOKS

5

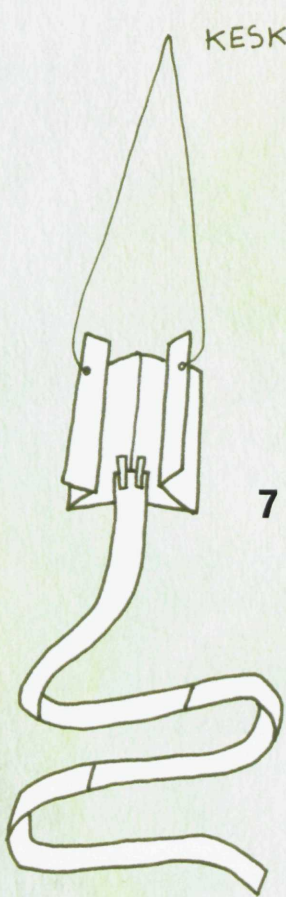
SABA 5cm LAI, VÄHEMALT 1,5m PIKK

TEE NÕELAGA
AUK

6

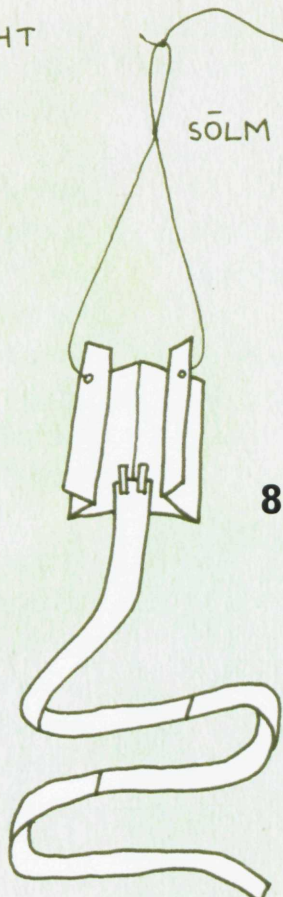
KESKKOHT

7

LENNUTUSNÖÖR

SÕLM

8

Meisterdamist õpetas Mari Viik.

MEISTERDUS

Juku sõidab oma uue jalgrataga pargis. Emast möödu- des hõiskab ta: „Kas sa näed, emme? Ma sõidan ilma käteta!” Teisel ringil hüüab Juku: „Ma sõidan ikka ilma käteta!” Kolmandal ringil hüüab ta: „Kaf fa näed, emme? Ma fõidan ilma hammafteta!”

Õpetaja monoloog loomaaias: „Nii, 3a, nüüd vaikust! ... See pole sebra, vaid Prževalski hobune, ja ettevaatust – aed on värskest värvitud! Juku, mis ma ütlesin! ... Aga mis sa siis aiast kinni võtsid? ÄRA KISU MARI PATSIST! Mari, ära nuta ... Ära nuta, sa ju tahtsid varem nii väga olla blond!”

Juku on viril:

„Issi, miks sa oma autoga minu jalgrattale otsa tagurdasid?”
„No kaua ma olen sulle rääkinud: ära too oma ratast kööki!”

„Emme, kas sa tead, mis on suitsuvorsti ja vihmaussi vahe?”
uurib väike Juku.
„Ei tea, Juku.”
„Äge! Siis sa võid vabalt süüa minu tehtud õhtusööki!”

Juku on isaga jalgpallivõist- lustel.

„Kus mängib Eesti jalgpalli- koondis paremini – kas rün- des või kaitses?” uurib Juku.
„Meie omad? Meie omad mängivad kõike paremini ka- siinos!”

Kaks koeraomanikku arutavad, kellel on targem koer.

„Minu koer käib igal hommikul ajalehti ostmas! Annan talle raha kaasa ja ta toob kõik värsked lehed kohale!”
hoopleb üks.

Teine kiidab: „Minu oma teeb sedasa- ma, ainult ilma rahata!”

Esimene mõtleb hetke ja teatab: „Aga minu koer helistab enne tuppa tulekut uksekella!”

„Aga minu oma ei helista!” ütleb teine.

„No näed! Sinu koer on ikka minu omast rumalam!” arwab esi- mene.

„Aga mis mõttega ta peab uksekella helistama, kui tal on oma võti olemas?”

Karupoeg Puhh küsib Notsult: „Mis sa arvad, kas see asi on rosin või ei ole?”

Notsu maitseb ja ütleb: „See küll ro- sin pole!”

„Nojah, ma hakkasin ise ka mõtle- ma, et kuidas see rosin minu ööpotti sai!” noogutab Puhh.

Telefon heliseb. Küsitakse Jukat.

„Kahjuks on Juku siit maailmast lahkunud,”
teatab ema.

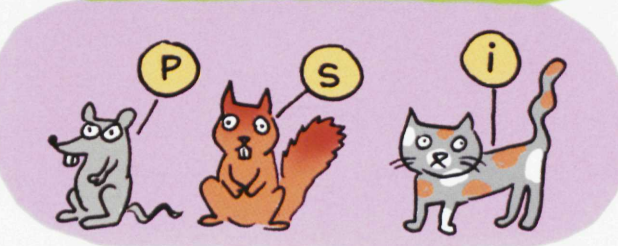
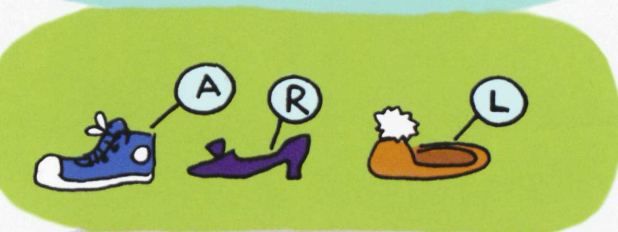
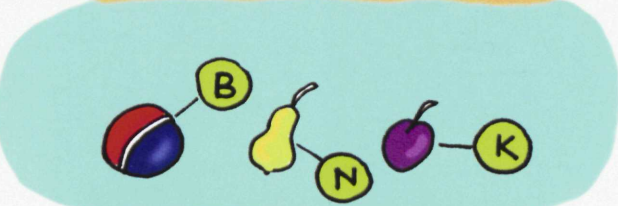
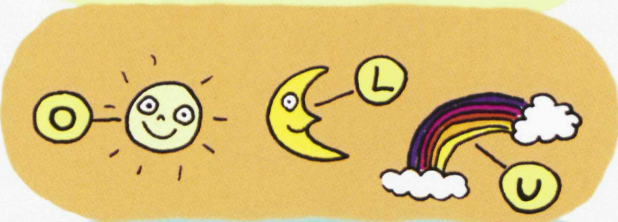
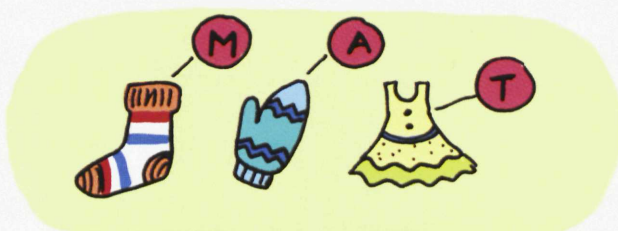
„Kuidas? Mis Jukuga siis juhtus? Kas teda polegi enam?” ehmub helistaja.

„Ei midagi erilist: sisenes internetti nagu igal õhtul!”

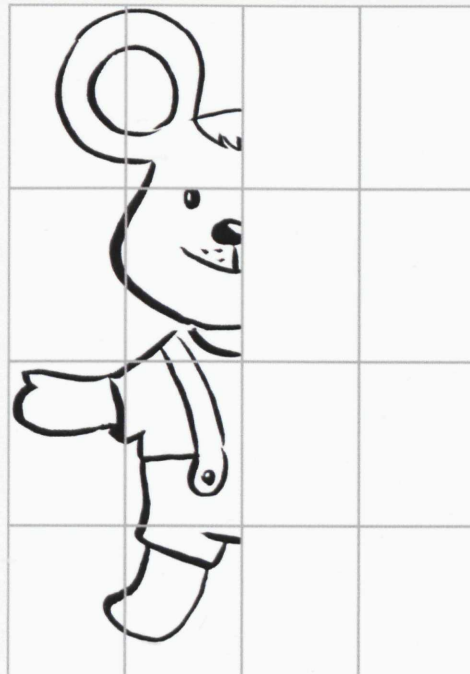
Joonistanud Elina Sildre

ÜKS ASI IGAS REAS ON ÜLEARUNE.
LEIDES KÕIK MITTESOBIVAD ASJAD, SAAD
KOKKU ÜHE SÕNA.

MILLISEID AMETEID NAD PEAVAD?

- REIN TIMS
- MAIU TAPERDAJA
- AHTO TUJU
- JAAK TORIS

JOONISTA HIIR LÕPUNI JA VÄRVI ÄRA!

KÕIK ASJAD SOBIVAD MILLEGAGI
PAARI, VÄLJA ARVATUD ÜKS. MILLINE?

Joonistanud Elina Sildre

Tähekesse toimetuse ootab vastuseid 20. juuliks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lahendajate vahel loositakse välja DVD „Karlsson katuselt“.

JUUNIKUU „ARVA ÄRA!“ VÕITJA ON RAUL TEPASKIND PÕLVAMAALT.

RAUDNE ROBERT TEGUTSEB TAAS!

LÄHME NÄITAME SELLELE SISALIK HEINOLE, KES SIIN LINNAS PEREMEES ON!

AGA TEEME RUTTU, POOL LINNA ON JUBA PURUKS SÕTKUTUD.

KAS DOKTOR SULLE UUT LISAVARUSTUST KA PANI?

NO KUIDAS MUUDU: LENNUFUNKTSIOON, ELASTIKPÜÜNIS...

...SALONGISISENE KÄED-VABA-HAMBAHARI KIIRETEKS HOMMIKUTEKS.

DOKTOR IKKA TEAB...

HUVITAV, KUHU SEE HEINO SIIS KADUS?

VÕTAN ÜHENDUST DOKTORI MAAVÄLISE SATELLIIDIGA, TEMA TEAB KOHE KINDLASTI.

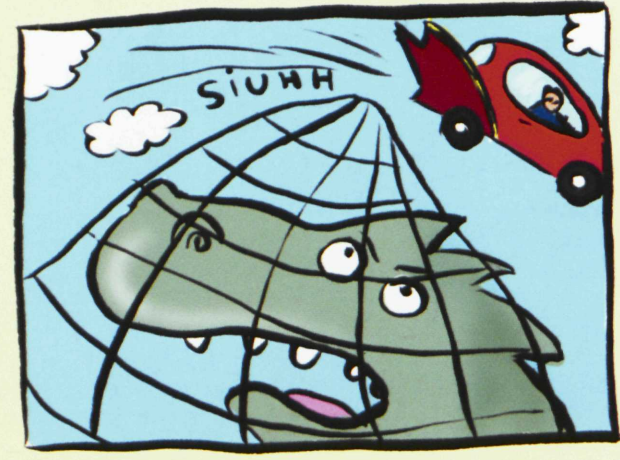
ANNAN TEADA, ET HEINO LAAMENDAB HETKEL KOMMIVABRIKU VÄRAVATE TAGA. SIDE LÖPP.

NÜÜD ENAM NALJA POLE - LINNA TULEVIK ON OTSESES OHUS!

SEAL SEE MAIASMOKK ONGI! ARVAN, ET SIIN OLEKS ABI ELASTIKVÖRGUST...

SIUWH

HALLOO, DOKTOR! TUNDUB, ET KOMMID ON SISALIKU HAMBAD VALUTAMA PANNUD JA TA ON PÖÖRASEKS MUUTUNUD. TA RABELB KOHE VÄLJA! MIDA TEHA?

KÄRR!

JÄRGNEB....